

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Stichting Vrijescholen ZW Nederland

Herstelonderzoek bestuur

Herstelonderzoek

Datum vaststelling: 18 december 2025

Samenvatting

In mei-juni 2024 hebben wij een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij het bestuur van de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland, waarbij wij tekortkomingen hebben geconstateerd. Dit leidde tot het eindoordeel Onvoldoende voor de kwaliteit van de Besturing, kwaliteitszorg en ambitie van het bestuur. De inspectie heeft op 16 oktober 2025 een herstelonderzoek uitgevoerd bij het bestuur, om te kijken of de tekortkomingen zijn hersteld.

Eindoordeel

De standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur is nu als Voldoende beoordeeld. Het bestuur heeft zich hersteld. Wij beoordelen, conform de beslisregels voor oordelen op bestuursniveau (Onderzoekskader, paragraaf 6.4) de kwaliteit van de Besturing, kwaliteitszorg en ambitie van het bestuur als Voldoende.

Context

In de herstelperiode heeft het bestuur personele wijzigingen ondergaan en heeft er een fusie plaatsgevonden. Er vallen nu vier po- en vier vo-scholen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur.

Wat gaat goed?

Het bestuur heeft toetsbare doelen geformuleerd op het gebied van passend onderwijs en gestuurd op het behalen hiervan.

De scholen registreren de ontwikkelingsperspectieven van leerlingen in het register onderwijsdeelnemers zoals de wet dat vereist.

Het bestuur heeft hard gewerkt om de bestuurlijke kwaliteit te verbeteren en verschillende interventies ingezet, zodat nu voldoende zicht is op de onderwijskwaliteit van de scholen.

Wat kan beter?

Het bestuur kan ambitieuzere doelen formuleren met betrekking tot passend onderwijs, en ook op andere terreinen duidelijke doelen en ambities voor de lange termijn formuleren.

Vervolg

De Besturing, kwaliteitszorg en ambitie is als Voldoende beoordeeld, waardoor het bestuur onder regulier toezicht valt.

Bestuur: Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland

Bestuursnummer: 95785

Sectoren: primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en internationaal primair onderwijs

Aantal scholen onder bestuur:

- De Vrije School Den Haag PO (brin 05WB|C1)
- International Waldorf School (brin 05WB|C2)
- De Vrije School Den Haag VO (brin 16TV|00)
- Rudolf Steiner College (brin 16TV|01)
- Marecollege (brin 16TV|02)
- de Vuurvogel in Zoetermeer (06MQ|00),
- Ridderspoor in Alphen a/d Rijn (08SE|00),
- Mareland in Leiden (06UT|00),

Totaal aantal leerlingen: 2263

(teldatum 1 oktober 2024)

Aantal scholen onder bestuur:

8

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het herstelonderzoek	4
2.	Resultaten herstelonderzoek bestuur	6
	2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	7
	2.2. Overige wettelijke vereisten	9
	2.3. Afspraken over vervolgtoezicht	10
3.	Reactie van het bestuur	11

1. Opzet van het herstelonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 16 oktober 2025 een herstelonderzoek uitgevoerd bij de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland naar aanleiding van tekortkomingen die we hebben geconstateerd in het vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen in mei en juni 2024 (rapport oktober 2024). In dit onderzoek staat het herstel van de tekortkomingen centraal.

Werkwijze en onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur. Daarnaast spreken we vanuit het perspectief van de kernfuncties en het stelsel met het bestuur over zijn visie en ambities.

Standaard	Onderzocht
Besturing, Kwaliteitszorg en ambitie	
BKA1 Visie, ambities en doelen	•
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	

Voor de standaard BKA3, die we in het vorige onderzoek als Voldoende hebben gewaardeerd en waar we geen tekortkomingen zagen, geldt dat we het oordeel van het bestuursonderzoek overnemen als we geen aanwijzingen vinden dat de kwaliteit op deze standaard is verslechterd.

Context

Het bestuur Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland is in 2025 gefuseerd met Vrijescholen Rijnstreek primair onderwijs. Het bestuur Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland bestaat nu uit vier po- en vier vo-scholen.

Opzet herstelonderzoek

In oktober 2025 zijn we in het herstelonderzoek nagegaan of de tekortkomingen in de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie zijn opgeheven. We hebben de standaarden BKA1 en BKA2 opnieuw beoordeeld. Ook hebben we onderzocht of aan de herstelopdracht ten aanzien van de scholen is voldaan. Om dat te kunnen doen, hebben wij de volgende activiteiten uitgevoerd:

We hebben de stukken die het bestuur ons heeft gestuurd gelezen en geanalyseerd en hebben de voortgang van het herstel gemonitord. We spraken het bestuur over financieel beheer.

Tijdens de onderzoeksdag voerden wij gesprekken met:

- ondersteuningscoördinatoren van een po- en vo-school
- kwaliteitszorgmedewerkers van het bestuur en de scholen
- directeuren / schoolleiders van de po- en vo-scholen
- een afvaardiging mr vo
- een afvaardiging mr po
- een afvaardiging Raad van toezicht
- het bestuur.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we altijd naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek. Wij vernemen in gesprek met het bestuur dat het volledig op de hoogte is van de signalen. De directeur-bestuurder voert hierover actief gesprek met betrokkenen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. In dat hoofdstuk zijn ook de afspraken over het vervolgtoezicht opgenomen. In hoofdstuk 3 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2 . Resultaten herstelonderzoek bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het herstelonderzoek op bestuursniveau.

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden.

Samenvattend oordeel

We beoordelen de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie van Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland als Voldoende.

Het bestuur heeft voldaan aan al onze herstelopdrachten.

Het bestuur heeft doelen geformuleerd die betrekking hebben op passend onderwijs en gestuurd op het behalen ervan.

Het bestuur heeft verbeteringen doorgevoerd in de eigen kwaliteitszorgcyclus waardoor het zicht op de kwaliteit van het geboden onderwijs nu voldoende is.

De ontwikkelingsperspectieven van leerlingen worden in het register onderwijsdeelnemers geregistreerd zoals de wet dat vraagt.

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden. Vervolgens geven we een toelichting op deze oordelen.

BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

Resultaat van het onderzoek

In ons voorafgaande onderzoek gaven we het bestuur twee herstelopdrachten binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie, en een op het niveau van de scholen ten aanzien van overige wettelijke vereisten. We geven per herstelopdracht en standaard een toelichting op onze nieuwe oordelen.

BKA1. Visie, ambities en doelen

We gaven het bestuur de volgende herstelopdracht:

Het bestuur heeft geen doelen geformuleerd die minimaal betrekking hebben op de wettelijke eisen voor passend onderwijs (artikel 2.87 en artikel 2.91 WVO 2020, artikel 10 en artikel 12 WPO). Het bestuur moet doelen formuleren die minimaal betrekking hebben op de wettelijke eisen voor passend onderwijs.

Aan de herstelopdracht is voldaan. Hieronder volgt een toelichting:

Duidelijke doelen, ambities kunnen omhoog

In het jaarverslag 2024 zijn er heldere en toetsbare doelen geformuleerd op het gebied van passend onderwijs. Uit gesprekken met ondersteuningscoördinatoren en schoolleiders blijkt dat het bestuur ook duidelijk heeft gestuurd op het behalen van de doelen en dat die doelen inmiddels ook behaald zijn. Zij zien dat er meer gerichte belangstelling is vanuit het bestuur voor de praktische gang van zaken op de scholen rond extra ondersteuning en ondervinden dat er meer van hen verwacht wordt. Ook vindt er op dit gebied meer georganiseerde uitwisseling plaats.

Ter stimulering merken we op dat de doelen nog erg gericht zijn op de wettelijke vereisten en dat het bestuur daarin ambitieuzer mag zijn en de doelen beter kan afstemmen op de kenmerken van leerlingpopulatie op de scholen. Dit kan zij doen door bijvoorbeeld de trends in OPP's te onderzoeken.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur Herstelopdracht

We gaven het bestuur de volgende herstelopdracht:

De uitvoering van de kwaliteitszorg zorgt onvoldoende voor zicht op de kwaliteit en tijdig bijsturen (artikel 2.87 en artikel 2.91 WVO 2020 en artikel 10 en artikel 12 WPO). Het bestuur moet de uitvoering van de kwaliteitszorg verbeteren zodat voldoende zicht is op de kwaliteit van het onderwijs en tijdig kan worden bijgestuurd.

Aan de herstelopdracht is voldaan. Hieronder volgt een toelichting:

Meer zicht op resultaat

Tijdens het onderzoek in 2024 stelden we vast dat het bestuur de verschillende facetten van de onderwijskwaliteit onvoldoende in beeld had. Dit was met name het geval ten aanzien van de onderwijsresultaten. Er zijn duidelijke stappen gezet door het bestuur om het stelsel van kwaliteitszorg te verbeteren. Er is een dashboard ingericht dat het bestuur zicht verschaft op de onderwijsresultaten en ook op enige andere deelaspecten, zoals extra ondersteuning. Het bestuur werkt eraan om het dashboard verder uit te bouwen door bijvoorbeeld ook kwalitatieve gegevens erin te verwerken. Op termijn moeten alle aspecten van de onderwijskwaliteit hier zichtbaar worden, en ook toegankelijk zijn voor de scholen.

Duidelijke kaders

Ook op andere vlakken is een verbeterslag gemaakt en zijn er interventies gepleegd die het zicht van het bestuur op de onderwijskwaliteit vergroten. Scholen worden veel actiever en systematischer bevraagd over alle facetten van onderwijskwaliteit en de sturing die de schoolleiding daarop geeft. Rectoren en schoolleiders gaan, soms vergezeld door andere professionals van hun school, op gezette tijden met het bestuur in gesprek. In die gesprekken verantwoorden zij zich voor de onderwijskwaliteit op hun school. Deze gesprekken vinden plaats volgens een vast format. Daarnaast heeft het bestuur in een kaderbrief aangegeven waar de verantwoordelijkheid van het bestuur ligt, en wat de verantwoordelijkheid van iedere afzonderlijke school is. Deze drie door het bestuur ingezette verbeteringen (het dashboard, de kaders en in de ingeplande verantwoordingsgesprekken) worden binnen de scholen breed gedragen. In onze gesprekken zeggen schoolleiders en intern begeleiders dat zij zich én uitgedaagd én ondersteund voelen door de wijze waarop het bestuur opereert.

Meer balans tussen po en vo

Het is ook positief dat de ervaren disbalans tussen po en vo, die bij het bestuursonderzoek van 2024 naar voren kwam, opgeheven lijkt te zijn. Deels komt dit door de uitbreiding van het bestuur met drie po-scholen, maar het komt ook omdat het bestuur het po gericht bij de besluitvorming betreft.

Ter stimulering merken we op dat het niet voor alle partijen helder is hoe het tijdspad richting een nieuwe meerjarenstrategie eruit ziet. Op dit moment worden de doelen en ambities breed gedeeld. Die hebben vooral op de korte en middellange termijn betrekking. We stimuleren het bestuur om bij dat beleidsplan ambitieuze doelen te formuleren die aansluiten bij het werk dat het afgelopen jaar verricht is. Het verdient daarbij aandacht om het po steeds mee te nemen en rekening te houden met de specifieke behoeften van deze scholen als er bijvoorbeeld nieuw instrumentarium wordt ontwikkeld.

Financieel beleid ondersteunt bestuurlijke koers

In het proces van financieel beheer wordt gewerkt met een financiële kaderbrief, meerjarenbegroting en tussentijdse financiële rapportages, waardoor het bestuur zicht houdt op de financiële ontwikkelingen en indien nodig kan bijsturen. Het bestuur heeft in de kaderbrief 2026 de bestaande financiële kaders herijkt en op onderdelen herzien. De belangrijkste uitgangspunten zijn dat financiële begroting de realisatie van het (onderwijskundige) schoolplan ondersteunt, en de onderwijskundige doelstellingen binnen het beschikbare budget worden gerealiseerd. Hiermee beoogt het bestuur een toekomstbestendig financieel beleid, en heldere afspraken over begroting en verantwoording te realiseren.

We zien dat het bestuur inzet op het waarborgen van een toekomstbestendig financieel beleid, onder andere door nadrukkelijke monitoring op schoolniveau van de financiële realisatie en personele inzet ten opzichte van de begroting.

BJA3. Evaluatie en dialoog

We hebben geen aanwijzingen gevonden dat de kwaliteit op deze standaard is verslechterd. We beoordelen deze standaard daarom opnieuw als Voldoende.

2.2. Overige wettelijke vereisten

We gaven het bestuur tot slot op het niveau van de scholen ook de volgende herstelopdracht:

Het bestuur moet ervoor zorgen dat ontwikkelingsperspectieven tijdig worden vastgesteld en in het rod geregistreerd worden.

Aan de herstelopdracht is voldaan. Hieronder volgt een toelichting:

In aanloop naar het onderzoek hebben we door bureauonderzoek vastgesteld dat de scholen nu ontwikkelingsperspectieven in het rod registreren. Wij hebben dat tijdens de monitoring van de voortgang het bestuur ook gemeld. Uit gesprekken tijdens de onderzoeksdag hebben ondersteuningscoördinatoren toegelicht hoe het proces dat hieraan ten grondslag ligt, is ingericht. Daarnaast hebben zij laten zien hoe ze ervoor zorgen dat OPP's tijdig worden vastgesteld.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

Omdat het bestuur op alle onderzochte punten voldoet aan de wettelijke vereisten, zien wij geen aanleiding om vervolgafspraken te maken.

De jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen.

3. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg.

Het bestuur van Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland herkent zich in de bevindingen en conclusies van het herstelonderzoek. Wij waarderen de zorgvuldige wijze waarop de Inspectie van het Onderwijs het onderzoek heeft uitgevoerd en de heldere terugkoppeling die dit rapport biedt.

Wij constateren met tevredenheid dat de ingezette verbeteringen hebben geleid tot het oordeel Voldoende op het gebied van besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De aanbevelingen die in het rapport worden gedaan, onderschrijven wij en deze nemen wij nadrukkelijk mee in de verdere ontwikkeling van onze bestuurlijke kwaliteitszorg. Wij blijven werken aan het versterken van onze doelen en ambities, met oog voor zowel de korte als de langere termijn.

Tegelijkertijd realiseren wij ons dat de nieuwe manier van werken nog relatief recent is gestart. Juist daarom ervaren wij het oordeel en de bevindingen van de Inspectie als een steun in de rug om de ingeslagen weg met vertrouwen voort te zetten. Het rapport bevestigt dat de stappen die zijn gezet effect hebben, en motiveert ons om deze lijn verder te verdiepen en te bestendigen.

Het bestuur blijft zich, samen met schoolleiders, medewerkers en toezichthouders, inzetten voor een duurzame kwaliteitscultuur waarin zicht op (vrijeschool) kwaliteit, gezamenlijke verantwoordelijkheid en voortdurende verbetering centraal staan.

Sebastiaan Cooman
Bestuurder Den Haag, december 2025

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

